

СЕКЦІЯ 1

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ
ТВАРИННИЦТВАТЕХНОЛОГІЯ М'ЯСНОГО СКОТАРСТВА
ЗА ЗМІНИ КЛІМАТИЧНИХ УМОВ**В. Г. Прудніков¹, А. І. Дидикіна²**

1. Доктор с.-г. наук, професор, професор кафедри технології переробки та якості продукції тваринництва; prudnikov2648@gmail.com
2. Кандидат с.-г. наук; ladyalina55@gmail.com
Державний біотехнологічний університет

Останніми роками для світової науково-практичної спільноти, в тому числі й України, вагомим викликом як зацікавленості, так і стурбованості стали глобальні зміни клімату. Вони суттєво впливають на технологічні процеси й в цілому на отримання дешевої, високоякісної продукції тваринництва та ефективності виробництва.

Однією із провідних галузей агропромислового комплексу України у тваринництві є молочне і м'ясне скотарство. Молочне скотарство має широкий спектр об'ємно-планувальних рішень і є чутливим до цих змін та їх впливу. У цьому напрямі є напрацювання як світових, так і вітчизняних вчених: С. Рубан, А. Борщ, А. Борщ та інші дослідження які вже втілюються у виробництво. Стосовно м'ясного скотарства, технологія якого більш наближена до природних умов і є більш чутливою до кліматичних змін, проблем і задач виникає безліч, які треба вирішувати науковцям і практикам. Це стосується як загальної організації виробництва, так і селекційно-технологічних процесів.

Отже, вивчення питань пов'язаних з розробкою технологічних процесів і їх мінімізація впливу клімату з мінімумом додаткових витрат є актуальною проблемою і її рішення має як теоретичне, так і практичне значення з подальшого розвитку м'ясного скотарства.

Метою роботи став аналіз кліматичних змін в умовах сходу України, за останні роки та їх вплив на існуючі та виникаючі нові проблеми в технологічному процесі м'ясного скотарства. Розробка вектора науково-практичного супроводу подальших досліджень.

Робота виконувалась в ПП «Агро-Новоселівка 2009» Нововодолазького району Харківської області. Матеріалом для досліджень стала абердин-ангуська м'ясна худоба різних статевих-вікових груп, технологія утримання якої передбачала цілорічне вигульне утримання без використання приміщень. Інформація власних спостережень, експериментальних досліджень, зоотехнічного, бухгалтерського обліків, а також метеорологічні дані.

При виконанні роботи були використанні загальноприйняті методи й методики досліджень, так основні показники поведінки і комфорту визначали за методиками А. А. Бондаря (1989), В. С. Козиря (2009) та ін. Вектор досліджень визначили на основі аналізу даних джерел літератури, власних досліджень та спостережень.

Аналіз результатів досліджень свідчить, що за період спостережень відбуваються значні зміни клімату вбік підвищення температури. Слід зазначити, що погодні умови при цьому мають велику варіабельність, що змушує тварин вступати в процес акліматизації та втрачати при цьому продуктивність. Підвищення, або зниження температури повітря понад норму негативно впливає на комфорт тварин. Це, в свою чергу, вимагає розробки питань з удосконалення технологічних елементів для нівелювання негативного впливу.

Загальна оцінка поведінки тварин показала, що як при високих, так і при низьких температурних навантаженнях значно погіршується і відхиляється від норми ритм життєдіяльності в таких елементах як відпочинок, період годівлі, жування жуйки тощо. Виходячи з цього необхідно покращувати комфортні умови й розробити нові параметри навісів, зон утеплення чи охолодження, захисту від опадів і вітру.

Підсумовуючи загальну оцінку змін кліматичних умов і їх вплив на технологію м'ясного скотарства можна стверджувати про необхідність об'єднання науково-практичної спільноти у її вирішенні.

Тому комплексні дослідження продуктивних, технологічних, адаптаційних, етологічних та інших показників є запорукою визначення дієвих і ефективних рішень, за впливу кліматичних змін, щодо розвитку м'ясного скотарства.

FEATURES CONFORMATION TYPE OF UKRAINIAN BLACK-AND-WHITE FIRST-BORN COWS DAIRY BREED EVALUATED BY THE METHOD OF LINEAR CLASSIFICATION

L. M. Khmelnychi¹, S. L. Khmelnychi²

1. Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Head of the Department of Genetic, Breeding and Animal Biotechnology; khmelnychy@ukr.net
  2. Candidate of Agricultural Sciences, Senior Lecturer of the Department of Genetic, Breeding and Animal Biotechnology; serhiokh@ukr.net
- Sumy National Agrarian University*

In the practical selection of cattle, the body structure determined by conformation type of an animal, its conformation-constitutional features, indicating the direction of animal's productivity. If we concretize this concept in the definition, then the type is a phenotypic manifestation of heredity, expressed by the morphofunctional features of the conformation in connection with the specialization of productivity and reactive ability of the animal organism [4]. For quite a long period all over the world, the process of creating new and improving existing breeds